

DOI: 10.7251/GFP16039M

UDC: 343.222:347.19

Originalni naučni rad*Datum prijema rada:*
12. april 2016.*Datum prihvatanja rada:*
26. maj 2016.

Odgovornost pravnih lica za prekršaj

Rezime: Prema odredbama najnovijeg Zakona o prekršajima Republike Srpske, za izvršeno prekršajno djelo mogu da odgovaraju sljedeće kategorije subjekata prava, i to: fizičko lice, (samostalno) preduzetnik, pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu i odgovorno lice u državnom organu, republičkom organu uprave i organima jedinice lokalne samouprave. Prema pobrojanim učiniocima prekršaja primjenjuju se i različite prekršajne sankcije (iz člana 36 navedenog zakona), te shodno tome, pravnom licu mogu se, pod zakonom propisanim uslovima, izricati sljedeće prekršajne sankcije: novčana kazna, mjere upozorenja, zaštitne mjere oduzimanja predmeta i zabrane vršenja djelatnosti, te nepenalne mjere oduzimanja imovinske koristi i naknade štete. Odgovornost pravnih lica za počinjeni prekršaj, na isti način kako je to predviđeno i u krivičnom zakonodavstvu, temelji se na tzv. objektivnoj odgovornosti, odnosno činjenici prouzrokovanja prekršaja i uzročnoj vezi između preduzete radnje prekršaja i ostvarene posljedice prekršaja. Upravo o odgovornosti pravnih lica za prekršaj biće riječi u ovom referatu.

Ključne riječi: pravno lice, prekršaj, zakon, odgovornost za prekršaj, prekršajne sankcije.

*Prof. dr***Ljubinko Mitrović**

Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine i vanredni profesor Fakulteta pravnih nauka Panevropskog Univerziteta APEIRON u Banjoj Luci
ljubinko.n.mitrovic@apeiron-edu.eu

O PRAVNOM LICU I NJEGOVOJ ODGOVORNOSTI ZA PREKRŠAJ UOPŠTE

Za razliku od krivice fizičkih lica za izvršeno krivično djelo¹ koja se temelji na tzv. individualnoj subjektivnoj odgovornosti (krivica fizičkog lica postoji ako je učinilac u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio uračunljiv i pri tome postupao sa umišljajem, a izuzetno i ako je učinilac postupao iz nehata, pod uslovom da to zakon izričito određuje)², odgovornost prav-

¹ Mitrović, Lj. - Grbić-Pavlović, N. (2014), Sankcionisanje pravnih lica: de lege lata et de lege ferenda, Zbornik radova sa Međunarodnog naučnog skupa pod nazivom: Kaznena politika kao instrument državne politike na kriminalitet, Banja Luka

² U odredbama čl. 122-144 Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, čl. 126-148 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, čl. 126-148 Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i čl. 125-146 Krivičnog zakona Republike Srpske predviđena je krivična odgovornost, i to: a) domaćeg i stranog pravnog lica koje učini krivično djelo na teritoriji Republike Srpske, b) domaćeg i stranog pravnog lica koje ima sjedište na teritoriji Republike Srp-

nih lica za počinjeni prekršaj se temelji na tzv. objektivnoj odgovornosti: dakle, činjenici prouzrokovanja prekršaja i uzročnoj vezi između preduzete radnje prekršaja i ostvarene posljedice prekršaja.

Zakon o prekršajima Republike Srpske ne određuje pojam pravnog lica. No, prema odredbi člana 11 stav 3 ovog zakona «značenje izraza navedenih u Krivičnom zakonu Republike Srpske i Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske ili u nekom drugom posebnom propisu, korišće se u ovom zakonu, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno i imaju značenje koje je određeno tim zakonima». Shodno tome, a prema odredbi člana 147 stav 7 Krivičnog zakona Republike Srpske, pravno lice je, u smislu ovog zakona, Republika Srpska, grad, opština, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, institucije za vršenje kreditnih i drugih bankarskih poslova, za obezbjeđenje imovine i lica, kao i druge finansijske institucije, fond, političke organizacije i udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu da stiču sredstva i da ih koriste na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravnog lica.

Prema odredbi člana 31 Zakona o prekršajima Republike Srpske, pravno lice je odgovorno za prekršaj počinjen radnjom ili propuštanjem dužnog nadzora organa upravljanja ili odgovornog lica ili radnjom drugog lica koje je u vrijeme izvršenja prekršaja bilo ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica (ovdje se radi o tzv. izvedenoj subjektivnoj odgovornosti pravnog lica, odnosno identifikacionoj odgovornosti prema kojoj pravno lice odgovara za ponašanja ključnih ljudi koji “predstavljaju” svijest i volju preduzeća i kontrolišu njegov rad³). Dakle, pravno lice odgovara za prekršaje koje radnjom ili propuštanjem dužnog nadzora počinje odgovorno lice, organ upravljanja, zastupnik pravnog lica ili neko drugo lice koje je u vrijeme izvršenja prekršaja bilo ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica. Nadalje, pravno lice odgovara za prekršaj i kada:

- organ upravljanja donese protivpravnu odluku ili nalog kojim je omogućeno izvršenje prekršaja ili odgovorno lice naredi licu da izvrši prekršaj i
- fizičko lice izvrši prekršaj usljed propuštanja odgovornog lica da nad njim vrši nadzor ili kontrolu.

Dakle, nema odgovornosti za prekršaj ukoliko su preduzete sve radnje koje su na osnovu zakona, drugog propisa ili akta trebale biti preduzete da bi se spriječilo izvršenje prekršaja.

S obzirom na to, da je odgovornost pravnog lica nezavisna od odgovornosti pojedinca, odnosno fizičkog lica, pravno lice može da odgovara za počinjeni prekršaj i kada je:

- protiv odgovornog lica (a to je fizičko lice) prekršajni postupak obustavljen⁴ ili je

---

ske ili u Republici Srpskoj obavlja svoju djelatnost koje učini krivično djelo u inostranstvu protiv Republike Srpske, njenih državljana ili domaćih pravnih lica i c) domaćeg pravnog lica koje u inostranstvu izvrši krivično djelo protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih lica.

³ Vrhovšek, M. (2010), Komentar Zakona o prekršajima, drugo izd., Poslovni biro, Beograd

⁴ Pravni stav zauzet na trećoj sednici svih sudija Višeg prekršajnog suda Kragujevac, 18. maja 2010. godine; PITANJE: Kada je prekršajni postupak pokrenut protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu, ukoliko se prekršajni postupak obustavi protiv odgovornog lica, da li postoji

odgovorno lice oslobođeno od prekršajne odgovornosti (za slučaj donošenja rješenja o prekršaju kojim se obustavlja prekršajni postupak protiv okrivljenog lica), te

- kada postoje pravne ili stvarne smetnje za utvrđivanje odgovornosti odgovornog lica u pravnom licu ili se ne može odrediti ko je u konkretnom slučaju odgovorno lice.

Premda pravno lice prekršajno odgovara zbog radnji ili propusta (činjenja ili nečinjenja) fizičkog, odnosno u konkretnom slučaju odgovornog lica, ono je poseban subjekt prekršaja (član 122 Zakona o prekršajima Republike Srpske) i samostalno odgovara za prekršaj pod uslovom da je to zakonom, odnosno drugim pravnim propisom predviđeno. Upravo zbog toga, kaznena (krivična i prekršajna) odgovornost fizičkog lica ili odgovornog lica u pravnom licu za počinjeni prekršaj ili krivično djelo ne isključuje odgovornost pravnog lica za učinjeni prekršaj⁵.

PRAVNA LICA KOJA NISU ODGOVORNA ZA POČINJENI PREKRŠAJ

Domaća i strana pravna lica su odgovorna za prekršaje počinjene na teritoriji Republike Srpske⁶. Domaćim pravnim licem smatra se ono pravno lice koje ima sjedište na teritoriji Republike Srpske ili odnosno ono pravno lice koje obavlja na teritoriji Republike Srpske svoju djelatnost. S druge strane, pravno lice je odgovorno i za prekršaj učinjen van teritorije Republike Srpske, svakako uz dodatni uslov da je prekršaj učinjen protiv Republike Srpske, njenih državljana ili domaćih pravnih lica.

Prekršajna odgovornost (identično je i sa krivičnom odgovornošću) za počinjeni prekršaj se ne može propisati za sva domaća pravna lica. To podrazumijeva da ne mogu biti odgovorni za počinjeni prekršaj: Bosna i Hercegovina, Republika Srpska, Federacija Bosne i Hercegovine, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, državni organi, republički organi uprave, organi i jedinice lokalne samouprave i uprave, s tim da posebnim zakonom može biti propisano da za počinjeni prekršaj odgovara odgovorno lice (naravno pod uslovom

---

odgovornost pravnog lica i da li se donosi odluka o kažnjavanju pravnog lica? PRAVNI STAV: Pravno lice se može kazniti i kada je prekršajni postupak u odnosu na tuženo odgovorno lice iz bilo kog razloga obustavljen (ili se isto lice oslobađa krivice), pod uslovom da je u toku postupka utvrđeno drugo lice čijom je radnjom ili propuštanjem dužnog nadzora učinjen prekršaj, a koje je bilo ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica, te je ove činjenice neophodno navesti u razlozima presude, jer iste predstavljaju osnov prekršajne odgovornosti okrivljenog pravnog lica.

⁵ Za zasnivanje odgovornosti pravnih lica u Republici Srpskoj (identična su rješenja i u ostala tri krivična zakona u Bosni i Hercegovini), prema odredbi člana 127 Krivičnog zakona Republike Srpske, potrebno je da je neposredni učinilac (dakle, fizičko lice u pravnom licu) učinio krivično djelo predviđeno Krivičnim zakonom Republike Srpske u ime, za račun ili u korist pravnog lica pod sljedećim alternativno određenim uslovima i to: 1) kada smisao, odnosno obilježja učinjenog krivičnog djela proizilaze iz odluke, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravnog lica, 2) kada su rukovodeći ili nadzorni organi pravnog lica uticali na učinioaca ili su mu omogućili da učini krivično djelo, 3) kada pravno lice raspolaže sa protivpravno ostvarenom imovinskom korišću ili koristi predmete koji su nastali izvršenim krivičnim djelom ili 4) kada su rukovodeći ili nadzorni organi pravnog lica propustili dužni nadzor nad zakonitošću rada radnika.

⁶ Pravnom licu ne može se propisati novčana kazna u iznosu nižem od 500 KM, zatim u iznosu većem od 200.000 KM za prekršaj propisan zakonom, odnosno u iznosu većem od 10.000 KM za prekršaj propisan odlukom ili uredbom Vlade Republike Srpske, odlukom skupštine grada ili skupštine opštine.

da je odgovorno, odnosno fizičko lice u vrijeme izvršenja prekršaja bilo uračunljivo i da je prekršaj počinilo s umišljajem ili iz nehata)⁷.

ODNOS ODGOVORNOSTI PRAVNOG LICA I ODGOVORNOG LICA U PRAVNOM LICU

S obzirom na to, da se prekršaj za koji odgovara pravno lice čini radnjom fizičkog lica koje u njegovo ime, za njegov račun ili u njegovu korist postupa, na poseban način određene su granice odgovornosti pravnog lica⁸. Dakle, fizičko lice se nalazi u poziciji odgovornog lica, tj. u naročitoj je vezi sa pravnim licem u ime koga postupa i ima posebna ovlaštenja u pogledu upravljanja pravnim licem, proizvodnom djelatnosti ili dijelom proizvodnje.

Ranije je odgovornost pravnog lica bila akcesorna odgovornosti odgovornog lica. Stoga ni pravno lice nije moglo biti odgovorno za prekršaj ukoliko su postojali razlozi koji su onemogućavali uspostavljanje odgovornosti odgovornog (fizičkog) lica. U savremenom prekršajnom pravu, odgovornosti pravnog i odgovornog lica za prekršaj su samostalne (bez obzira na to što se odgovornost pravnog lica uspostavlja isključivo zbog postupaka odgovornog lica). Otuda pravno lice može da bude odgovorno za počinjeni prekršaj i onda kada odgovorno lice ne bi moglo da bude odgovorno, primjera radi, zato što nema njegove krivice (recimo, nije uračunljivo). Takođe, odgovornost pravnog lica ne isključuje odgovornost odgovornog lica za učinjeni prekršaj. Postupanje odgovornog, fizičkog lica iz nehata utiče tako da bi pravno lice moglo biti blaže kažnjeno, a ukoliko u pravnom licu, osim učinioca prekršaja nema drugog lica ili organa koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati učinioca prekršaja, pravno lice odgovara za učinjeni prekršaj u granicama odgovornosti učinioca prekršaja.

POSljedICE POKRETANJA STEČAJNOG POSTUPKA ILI PRESTANKA PRAVNOG LICA PO PREKRŠAJNU ODGOVORNOST PRAVNOG LICA

Pravni subjektivitet pravnog lica, u svakom slučaju ne prestaje i kada je nad njim otvoren stečajni postupak⁹. Shodno tome, odgovornosti za počinjeni prekršaj mogu da

⁷ Od krivične odgovornosti su izuzeta sljedeća pravna lica, i to: Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, kantoni, gradovi, opštine i mjesne zajednice ukoliko učine krivično djelo u ime, za račun ili u korist pravnog lica. Radi se o skoro identičnim rješenjima, koja su najvećim dijelom preuzeta iz slovenačkog Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela.

⁸ Odgovornom licu u pravnom licu ne može se propisati novčana kazna u iznosu nižem od 50 KM, zatim u iznosu većem od 20.000 KM za prekršaj propisan zakonom, odnosno u iznosu većem od 5.000 KM za prekršaj propisan odlukom ili uredbom Vlade Republike Srpske, odlukom skupštine grada ili skupštine opštine.

⁹ Član 129. Krivičnog zakona Republike Srpske glasi: (1) Pravno lice u stečaju može biti krivo za krivično djelo bez obzira je li krivično djelo učinjeno prije početka stečajnog postupka ili u međuvremenu, ali se pravnom licu u stečaju ne izriče kazna, već se izriče mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom. (2) Kada je do prestanka pravnog lica došlo prije pravosnažnog okončanja krivičnog postupka, a u krivičnom je postupku utvrđena krivica tog pravnog lica, kazne i ostale krivičnopravne sankcije izriču se pravnom licu koje je pravni sljedbenik lica kojem je utvrđena krivica, ako su rukovodeći ili nadzorni organi prije prestanka pravnog lica znali za učinjeno krivično djelo. (3) Pravnom licu koje je pravni sljedbenik pravnog lica kojem je utvrđena krivica i čiji su rukovodeći i nadzorni organi znali za učinjeno krivično djelo, izriče se mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim

podliježu i pravna lica koja se nalaze u stečaju (bez obzira na to u kom trenutku je stečajni postupak otpočeo, odnosno bez obzira kada je prekršaj počinjen: dakle, prije otvaranja stečajnog postupka ili u toku stečajnog postupka), ali se u takvim situacijama ovim pravnim licima ne može izreći novčana kazna, nego isključivo zaštitna mjera oduzimanja predmeta ili nepenalna mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene prekršajem.

S druge strane, prestanak postojanja pravnog lica u toku prekršajnog postupka, u pravilu, isključuje prekršajnu odgovornost tog pravnog lica¹⁰. Zakonodavac predviđa i

---

djelom. (4) Ako je do prestanka pravnog lica došlo po pravosnažno okončanom krivičnom postupku, izrečena krivično pravna sankcija se izvršava po odredbama st. 2. i 3. ovog člana.

¹⁰ Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 200.000 dinara kazniče se za prekršaj preduzeće i drugo pravno lice ako u vozilu nema putni nalog popunjen, overen i potpisan na propisan način (član 4. Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju). Postupajući po podnetom zahtevu za pokretanje prekršajnog postupka od strane nadležnog saobraćajnog inspektora grada Beograda, pokrenut je prekršajni postupak protiv pravnog lica, registrovanog za transport, turizam i usluge, za prekršaj iz člana 49. stav 1. tačka 2. pomenutog zakona, kao i protiv odgovornog lica, jer su u prevozu zatečeni od strane nadležnog saobraćajnog inspektora da obavljaju delatnost bez putnog naloga u vozilu koji nije overen i popunjen spiskom putnika kako to odredbe ovog zakona nalažu. Umesto tako uredne isprave, okrivljeni su u vozilu imali samo formular ugovora, što nije bilo dozvoljeno da takav blanko formular bude i verodostojna isprava. Okrivljeni su u prvostepenom postupku kažnjeni za navedeni prekršaj, zbog nesporno utvrđenog činjeničnog stanja koje je i inspektor kao podnosilac zahteva, potvrdio u postupku. Okrivljeno pravno lice je kažnjeno novčanom kaznom od 60.000 dinara, a odgovorno lice novčanom kaznom od 8.000 dinara. Veće za prekršaje u Beogradu je potvrdilo ovu prvostepenu odluku rešenjem VP. br. 917/05 od 26.1.2005. god. Međutim, okrivljeno pravno lice je preko branioca, advokata, podnelo vanredni pravni lek - zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka, jer je u toku prekršajnog postupka okrivljeno pravno lice prestalo da postoji, pa je to nova činjenica koja nije bila poznata u redovnom postupku, a koja može uticati na promenu donete pravosnažne odluke (član 266. stav 1. tačka 4. Zakona o prekršajima). Prvostepeni organ je delimično uvažio zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka, jer su za to bili delimično ispunjeni uslovi, pa je u odnosu na pravno lice obustavilo prekršajni postupak primenom člana 234. stav 1. tačka 10. Zakona o prekršajima, jer je priložen dokaz - Rešenje Trgovinskog suda u Beogradu XV-L 490/04 od 25.2.2005. godine kojim je ovo pravno lice likvidirano u postupku i brisano, kao subjekt, iz sudskog registra. Takođe je, naloženo Republičkom zavodu za statistiku brisanje ovog pravnog lica iz evidencije, a Novosadskoj banci a. d. Beograd da ugasi tekući račun. U odnosu na odgovorno lice, prvostepeni organ nije obustavio postupak za prekršaj iz člana 49. stav 1. tačka 2. Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju, iako je to i branilac u zahtevu za ponavljanje postupka zahtevao, po istom osnovu, prestanak postojanja pravnog lica, već je ostavilo na snazi prvostepeno rešenje u delu odluke o kazni za odgovorno lice, primenom člana 18. stav 4. Zakona o prekršajima. Po oceni Veća za prekršaje, u žalbenom postupku branioca okrivljenih na ovakvu odluku prvostepenog organa, ista je neosnovana. Pravilno je prvostepeni organ primenom člana 234. stav 1. tačka 10. Zakona o prekršajima obustavio postupak protiv okrivljenog pravnog lica jer je isto prestalo da postoji. Međutim, odredbom člana 18. stav 4. Zakona o prekršajima je propisano da odgovornost odgovornog lica za prekršaj ne prestaje zato što mu je prestao radni odnos u pravnom licu, državnom organu ili organu lokalne samouprave, a niti što je nastala nemogućnost kažnjavanja pravnog lica usled njegovog prestanka. Isto tako, član 234. stav 1. tačka 10. Zakona o prekršajima je propisano da rešenje o prekršaju kojim se obustavlja prekršajni postupak doneće se kad se utvrdi: da je okrivljeni u toku prekršajnog postupka umro, odnosno da je okrivljeno pravno lice prestalo da postoje. U konkretnom slučaju, prestanak postojanja pravnog lica nije uslovio i prestanak odgovornosti odgovornog lica u tom pravnom licu. Ovo posebno i iz razloga što odgovorno lice kao fizičko

jedan izuzetak kada se ustanovljava odgovornost drugog pravnog lica, odnosno pravnog sljedbenika pravnog lica koje prestaje da postoji. Dakle, u slučaju postojanja pravnog sljedbenika, za prekršaj učinjen od strane pravnog lica koje je prestalo da postoji, odgovara pravni sljedbenik.

Ukoliko je pravno lice prestalo da postoji nakon pravnosnažno okončanog prekršajnog postupka, izrečena prekršajna sankcija će se izvršiti u odnosu, odnosno prema pravnom sljedbeniku, a ukoliko pravno lice koje je prestalo da postoji nema pravnog sljedbenika, postupak izvršenja izrečene prekršajne sankcije nadležni sud će obustaviti.

ODGOVORNOST PREDUZETNIKA ZA PREKRŠAJ

Posljednji Zakon o prekršajima Republike Srpske ne određuje ko se sve smatra preduzetnikom. Zbog toga se analogno primjenjuje odredba člana 6 Zakona o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti¹¹ prema kojoj se preduzetnikom smatra fizičko lice koje obavlja preduzetničku djelatnost u svoje ime i za svoj račun radi sticanja dobiti, i kao takvo je upisano u registar preduzetnika.

S druge strane, prema odredbi člana 33 Zakona o prekršajima Republike Srpske, preduzetnik jeste posebni subjekt prekršaja i on odgovara za prekršaj koji počini prilikom obavljanja svoje registrovane djelatnosti¹². S obzirom na to, da se radi o fizičkom licu, preduzetnik je odgovoran za učinjeni prekršaj ukoliko je u vrijeme njegovog izvršenja bio uračunljiv i ukoliko je prekršaj počinio sa umišljajem ili iz nehata (član 22 Zakona o prekršajima Republike Srpske).

ODGOVORNOST ODGOVORNOG LICA ZA PREKRŠAJ

Odgovorno lice predstavlja posebnog subjekta prekršaja i ono može prekršaj neposredno izvršiti u okviru svojih poslova i ovlašćenja. Radi se o fizičkom licu koje odgovara za prekršaj pod uslovom da je u vrijeme njegovog izvršenja bilo uračunljivo i ako je prekršaj počinilo sa umišljajem ili iz nehata (član 22 Zakona o prekršajima Republike Srpske). Dakle, u smislu ovog zakona, odgovorno lice je fizičko lice koje vodi poslove pravnog lica ili je tom licu povjereno obavljanje određenih poslova iz područja djelovanja konkretnog pravnog lica. Shodno tome, to nisu uvijek zakonski zastupnici pravnog lica (npr. članovi uprave preduzeća ili direktor preduzeća). S obzirom na to, u svakom pojedinom prekršajnom postupku neophodno je utvrditi odgovorno lice u pravnom licu, a to nije uvijek tako jednostavno¹³. Kao jedan od dokaza koji bi se svakako mogao koristiti u utvrđivanju

---

lice nije prestalo da postoji u smislu uslova propisanih u članu 234. stav 1. tačka 10. ZOP-a. Zbog navedenog, Veće je žalbu branioca okrivljenih odbilo kao neosnovanu i potvrdilo novo prvostepeno rešenje doneto u postupku po zahtevu za ponavljanje postupka u ovoj pravnoj stvari, jer je osnovano prekršajni postupak obustavljen samo protiv okrivljenog pravnog lica u smislu napred citirane zakonske odredbe.

¹¹ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 117/2011; 121/2012 i 67/2013.

¹² Preduzetniku se ne može propisati novčana kazna u iznosu nižem od 50 KM, zatim u iznosu većem od 20.000 KM za prekršaj propisan zakonom, odnosno u iznosu većem od 6.000 KM za prekršaj propisan odlukom ili uredbom Vlade Republike Srpske, odlukom skupštine grada ili skupštine opštine.

¹³ Ukoliko bi primjerice protiv zakonskog zastupnika pravne osobe bio pokrenut prekršajni postupak samo na temelju te činjenice, taj zakonski zastupnik mogao bi se s uspjehom braniti ukoliko

“identiteta” odgovornog lica jeste sistematizacija radnih mjesta, ali, to je i ugovor o radu u čiji bitan sadržaj ulazi, između ostalog, i naziv posla, odnosno sadržaj ili vrsta rada na koji se radnik zapošljava ili kratak popis ili opis poslova i radnih zadataka.

Zakon o prekršajima Republike Srpske, u odredbi člana 34 određuje granice samostalnosti odgovornosti odgovornog lica u pravnom licu. Prema zakonskoj definiciji, odgovornim licem se smatra ono fizičko lice kome su u pravnom licu povjereni određeni poslovi koji se odnose na upravljanje, poslovanje ili proces rada, kao i lice koje u državnom organu, republičkom organu uprave i organu jedinice lokalne samouprave vrši određene dužnosti¹⁴. S obzirom na prednje, ovom definicijom, pojmom odgovornog lica obuhvaćena su ne samo odgovorna lica u preduzećima i drugim privrednim subjektima, već, što je mnogo značajnije i lica koja u državnim organima, republičkim organima uprave i organima jedinica lokalne samouprave (opština i gradova) vrše određene dužnosti.

Od prednjeg pravila koje podrazumijeva veoma širok krug lica koja se mogu pojaviti u ulozi odgovornog lica¹⁵ (prema stavu sudske prakse to čak može biti i lice koje nije zasnovano radni odnos u pravnom licu, nego faktički obavlja određene poslove za konkretno pravno lice) postoji i jedan izuzetak pa shodno njemu, nije odgovorno za prekršaj odgovorno lice koje je postupalo na osnovu naređenja drugog odgovornog lica ili organa upravljanja i ukoliko je preduzelo sve radnje koje je na osnovu zakona, drugog propisa ili akta bilo dužno da preduzme da bi spriječilo izvršenje prekršaja. Na ovaj način, naš zakonodavac je u pozitivno prekršajno zakonodavstvo uveo naređenje pretpostavljenog kao poseban osnov za isključenje protivpravnosti prekršaja koji je učinilo odgovorno lice.

S obzirom na to, da su u savremenom prekršajnom pravu odgovornosti pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu za prekršaj samostalne, važno je istaći da odgovornost odgovornog lica ne prestaje zato što mu je prestao radni odnos u pravnom licu, državnom organu, republičkom organu uprave ili organu jedinice lokalne samouprave niti zato što je nastala nemogućnost da se pravno lice proglasi odgovornim usljed njegovog prestanka.

---

nije odgovorna osoba za prekršaj koji mu se stavlja na teret. Međutim, kao zakonski zastupnik ta osoba ipak ima određenu odgovornost i morala bi sud uputiti na odgovornu osobu, te u tom smislu za odgovornu osobu priložiti ugovor, interni akt ili drugi odgovarajući dokaz. Ako se radi o prometnom prekršaju i od odgovorne osobe se zatraži da dostavi podatak o osobi koja je upravljala vozilom pa odgovorna osoba ne dostavi vjerodostojan dokaz, ta osoba će biti kažnjena za nedavanje jasnih određenih i konkretnih podataka o odgovornoj osobi (Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, Pž-9807/11).

¹⁴ Odredba člana 147 stav 4 Krivičnog zakona Republike Srpske glasi: Pod pojmom odgovornog lica podrazumijeva se lice kome je u preduzeću ili drugom pravnom licu, s obzirom na njegovu funkciju ili na osnovu posebnog ovlašćenja povjeren određen krug poslova koji se odnose na izvršavanje zakona, propisa donesenih na osnovu zakona ili opštih akata preduzeća ili drugog pravnog lica u upravljanju i rukovanju imovinom ili u rukovođenju proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili nadzorom nad njima. Odgovornim licem smatra se i službeno lice kad su u pitanju krivična djela kod kojih je kao učinilac označeno odgovorno lice, a nisu predviđeni u glavi o krivičnim djelima protiv službene dužnosti ovog zakona, odnosno kao krivična djela službenog lica u nekoj drugoj glavi ovog zakona.

¹⁵ Ikanović, V. (2012), Odgovornost pravnih lica za krivična djela, Međunarodno udruženje naučnih radnika - AIS, Banja Luka

ODGOVORNOST ODGOVORNOG LICA U DRŽAVNOM ORGANU, REPUBLIČKOM ORGANU UPRAVE I ORGANIMA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Prema zakonskoj normi za prekršaj mogu da uz fizičko lice, preduzetnika, pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu, odgovaraju i odgovorna lica u državnom organu, republičkom organu uprave i organima jedinice lokalne samouprave. Odgovornim licem se smatra ono fizičko lice koje u državnom organu, republičkom organu uprave i organu jedinice lokalne samouprave vrši određene dužnosti.

ODGOVORNOST STRANIH FIZIČKIH, PRAVNIH I ODGOVORNIH LICA U PRAVNOM LICU ZA PREKRŠAJE

Strano fizičko lice, strano pravno lice i odgovorno lice mogu biti subjekti prekršaja i izjednačeni su u pogledu svoje prekršajne odgovornosti sa domaćim licima. Dakle, ova lica odgovaraju za počinjene prekršaje jednako kao i domaće fizičko lice, pravno lice i odgovorno lice. Problem predstavlja u svakom slučaju nedostatak zakonske definicije ovih lica, jer Zakon o prekršajima Republike Srpske, kao ni Krivični zakon Republike Srpske ne propisuju definiciju stranog fizičkog lica, stranog pravnog lica i odgovornog lica. Istina, shodno Krivičnom zakonu Republike Srpske, stranim službenim licem smatra se lice koje je član, funkcioner ili službenik zakonodavnog ili izvršnog organa strane države, lice koje je sudija, porotnik, član, funkcioner ili službenik suda strane države ili međunarodnog suda, tužilac, lice koje je član, funkcioner ili službenik međunarodne organizacije i njenih organa, kao i lice koje je arbitar u stranju ili međunarodnoj arbitraži.

U odredbi stava 2 člana 35 Zakona o prekršajima Republike Srpske predviđeni su dodatni uslovi za uspostavljanje prekršajne odgovornosti stranog pravnog i odgovornog lica. Prema ovoj odredbi, strano pravno lice i odgovorno lice kazniće se za prekršaj počinjen na teritoriji Republike Srpske uz uslov da strano pravno lice ima poslovnu jedinicu ili predstavništvo u Bosni i Hercegovini (dakle, da u okviru obavljanja svoje djelatnosti počine prekršaj). Isto tako, strano pravno lice kazniće se i za prekršaj počinjen njegovim prevoznim sredstvom, ako propisom kojim je prekršaj regulisan nije nešto drugo predviđeno.

ZAKLJUČAK

Slično prekršajnim zakonodavstvima većine savremenih evropskih država, a posebno zakonodavstvima zemalja u okruženju, i naše prekršajno zakonodavstvo, uz krivicu fizičkog lica za počinjeni prekršaj, predviđa i prekršajnu odgovornost pravnog lica, ali i odgovornog lica u pravnom licu, samostalnog preduzetnika i odgovornog lica u državnom organu, republičkom organu uprave i organima jedinice lokalne samouprave. Činjenica je da pri tome razaznajemo mnoštvo pitanja, ali i diskutabilnih zakonodavnih rješenja koja su rezultat niza okolnosti. Stoga, ovu oblast prekršajnog prava, u svakom slučaju, treba u narednom periodu zakonodavno dograđivati kako bi se dostigao željeni kvalitet, svakako vodeći računa o ekspanziji broja preduzeća, ali i drugih pravnih lica i njihovoj nužnosti postojanja u dvadesetprvom vijeku. To podrazumijeva učešće stručnjaka različitih profila u ovom izuzetno važnom zadatku, a ne samo pravnika, s obzirom na činjenicu da se iole problematičnim predviđanjem kažnjavanja pravnih i drugih odgovornih lica mogu postići itekako neželjeni efekti u ukupnom privrednom razvoju zemlje.

LITERATURA:

- Ikanović, V. (2012), *Odgovornost pravnih lica za krivična djela*, Međunarodno udruženje naučnih radnika - AIS, Banja Luka
- Krivični zakon Bosne i Hercegovine, *Službeni glasnik Bosne i Hercegovine*, br. 3/2003; 32/2003; 37/2003; 54/2004; 61/2004; 30/2005; 53/2006; 55/2006; 32/2007; 8/2010; 47/2014; 22/2015 i 40/2015.
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine, *Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine*, br. 36/2003; 37/2003; 21/2004; 69/2004; 15/2005; 42/2010 i 42/2011.
- Krivični zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, *Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*, broj 33/2013 – Prečišćeni tekst.
- Krivični zakon Republike Srpske, *Službeni glasnik Republike Srpske*, br. 49/2003; 108/2004; 37/2006; 70/2006; 73/2010; 1/2012 i 67/2013.
- Mitrović, Lj. (2014), *Prekršajno pravo*, Panevropski univerzitet APEIRON Banja Luka, Banja Luka
- Mitrović, Lj., (2012): *Normativno-pravni okvir oduzimanja predmeta, imovinske koristi i imovine stečene izvršenjem krivičnih djela i prekršaja u Republici Srpskoj*, Zbornik radova sa Naučne konferencije pod nazivom: Oduzimanje imovine stečene krivičnim djelima u Bosni i Hercegovini – sadašnjost i izazovi za budućnost, EU SUPPORT TO LAW ENFORCEMENT, Banja Luka
- Mitrović, Lj. - Grbić-Pavlović, N. (2014), *Sankcionisanje pravnih lica: de lege lata et de lege ferenda*, Zbornik radova sa Međunarodnog naučnog skupa pod nazivom: Kaznena politika kao instrument državne politike na kriminalitet, Banja Luka
- Vrhovšek, M. (2010), *Komentar Zakona o prekršajima*, drugo izd., Poslovni biro, Beograd
- Zakon o prekršajima Republike Srpske, *Službeni glasnik Republike Srpske*, broj 63/2014.
- Zakon o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, *Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine*, broj 63/2014.
- Zakon o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti, *Službeni glasnik Republike Srpske*, br. 117/2011; 121/2012 i 67/2013.

Prof. Ljubinko Mitrović Ph.D

Human Rights Ombudsman of Bosnia and Herzegovina and Associate Professor at the Faculty of Legal Sciences of the Pan-European University APEIRON in Banja Luka, e-mail: ljubinko.n.mitrovic@apeiron-edu.eu

Misdemeanor Liability of Legal Entities

Abstract: According to the provisions of the newest Law on Misdemeanors of the Republic of Srpska, for misdemeanor offence the following categories of rights holders can be held responsible: physical body, (independent) entrepreneur/contractor, legal body, responsible person within the legal body and responsible person within the state authority, republic authority and local self-government authority units. Against the listed offenders different misdemeanor offence sanctions can be applied (under Article 36 of the mentioned Law), thus, the legal body, under legally provided conditions, can be sanctioned for misdemeanor offence as follows: monetary fine, measure of warning, protective measures involving object confiscation and prohibition to perform a business activity, along with non-penal measures involving property gains seizure and damage recovery. Liability of legal bodies for misdemeanors perpetrated, in the same way as it is foreseen in criminal justice, is based on so-called, objective liability, that is, the fact that a misdemeanor was caused and causal relations between the misdemeanor action and consequence of that action. Liability of legal persons for perpetrated misdemeanor are elaborated in this paper.

Key words: legal entity, misdemeanor, law on misdemeanor liability, misdemeanor sanctions.